

Vad är buller?

Buller är ljud som uppfattas som störande. Vad som uppfattas som buller varierar från person till person. Personer med viss hörselnedsättning kan t.ex. uppleva basljud onaturligt starkt.

Vad är ljud?

Ljud är små tryckvariationer i luften och kan skapas av t.ex. ett högtalarmembran. Ljudnivåmätningar görs ofta med ett slags filter för att efterlikna människoörats känslighet (A-filtret). Buller mäts i decibel (dB) och uppmätt ljudnivå anges då i dBA.

Fakta

- **Decibel (dB)** = Logaritmisk enhet för ljudtrycks- nivå. Tre decibel motsvarar en fördubbling av den fysikaliska ljudstyrkan.
- **Hz** = Hertz (svängningar per sekund).
- **Ekvivalent ljudnivå** = Medelljudnivån under en viss tid.
- **Maximal ljudnivå** = Kortvarigt högt ljud, t.ex. slagljud.
- **LAFmax**= Maximal A-vägd ljudtrycksnivå med tidsvägning Fast.
- **LAeqT**= Ekvivalent kontinuerlig A-vägd ljud- trycksnivå mätt under viss tid, (form av medelvärde)

Hur reagerar vi på buller av detta slag?

Sömnstörningar är en av de allvarligaste effekterna av bullerexponering. Buller under sömnperioden kan ge upphov till ökad hjärtfrekvens, kroppsrörelser och/eller uppvaknande. Följdeckter är ökad trötthet och försämrad reaktionsförmåga. Sömnpåverkan har påvisats från 30 dBA ekvivalent ljudnivå och 45 dBA maximal ljudnivå (Socialstyrelsens Allmänna råd, SOSFS 1996:7).

Vad säger lagen?

Buller av det här slaget regleras i miljöbalken. I hälsoskyddslagen anges att en bostad skall ge betryggande skydd mot bl.a. buller. Enligt hälsoskyddslagen kan både fastighetsägaren och verksamhetsutövaren tvingas vidta åtgärder om sanitär olägenhet uppstår.

Hälsoskyddslagen tillämpas i första hand vid störningar inom fastigheten. Buller från externa källor handläggs oftast enligt miljöskyddslagen. I de fallen är det verksamhetsutövaren som är skyldig att vidta åtgärder för att avhjälpa bullerolägenheter. Verksamhetsutövaren kan också föreläggas att utföra och bekosta bullermätningar och utredningar om tillsynsmyndigheten finner det nödvändigt.

Riktvärden

Vid bedömning av buller inom fastigheter tillämpas Socialstyrelsens Allmänna råd, SOSFS 1996:7, se tabell 1.

Tabell 1

Ljudtyp	Ljudnivå dB
Maximalt	LAFmax = 35-45
Ekvivalent	LAeqT = 30

Det lägre riktvärdet för maximalt buller 35 dBA avser ofta återkommande bullerstörningar t.ex. en hiss. Det högre riktvärdet 45 dBA avser bullerstörningar som förekommer några få gånger under en natt. Riktvärdet för den ekvivalenta ljudnivån, 30 dBA, gäller kontinuerliga störningar t.ex. en fläkt. Ljud med hörbara tonkomponenter bedöms strängare. Nivåer ner till 25 dBA, ekvivalentnivå, kan uppfattas som störande. Socialstyrelsens Allmänna råd innehåller också riktvärden för lågfrekvent buller. I de fall där Miljö- och byggförvaltningen bedömer det nödvändigt kan en mer omfattande mätning (tersbandsmätning) utföras.

UTOMHUS BULLER

Buller från fläktar, kylanläggningar och liknande som placerats utomhus bedöms enligt Naturvårdsverkets riktlinjer för externt industribuller (SNV Råd och riktlinjer 1978:5), tabell för nyetablering av industri, se

Mätningen sker utomhus t.ex. vid klagandens fasad eller tomtgräns. Naturvårdsverkets riktvärden för externt industribuller angivna i dBA (SNV Råd och riktlinjer 1978:5)

Tabell 2

OMRÅDE	EKVIVALENT LJUDNIVÅ I dBA			Högsta ljudnivå i dBA, "FAST" Momentana ljudnattetid 22-07
	Dag 07-18	Kväll 18-22 samt sön- och helgdag 07-18	Natt 22-07	
Bostäder och rekreationsytor, utbildningslokaler och vårdbyggnader	50	45	40	55

Miljönämndens roll

Miljönämnden är den lokala myndighet som i första hand ser till att lagar och regler inom miljö- och hälsoskyddsområdet följs. Vid nyetablering av industrier, restauranger och liknande upplyses verksamheten om vilka riktvärden för buller som gäller. Kringboende som störs av buller kan anmäla detta till Miljöförvaltningen. Bullerklagomål på fläktar och liknande är vanligt förekommande. De utgör ungefär 20 % av det totala antalet hälsoskyddsrelaterade anmälningar under ett år. Efter att en anmälan kommit in görs oftast en bullermätning.

Om bullret från anläggningen överstiger gällande riktvärde meddelas vanligtvis råd eller anvisningar till fastighetsägaren och/eller verksamhetsutövaren. En tidpunkt för när åtgärderna skall vara utförda anges också. Om åtgärder ej vidtas inom angiven tid kan Miljö- och byggnämnden förelägga om åtgärder eller förbud vid vite.

Vad bör du som störs av buller göra?

Vänd Dig i första hand till Din fastighetsägare och informera om störningen. Försök att sakligt beskriva bullret (t.ex. entonigt motorljud) samt när Du besväras av bullret. Skriv gärna ner vilka tider på dygnet som bullret förekommer. Detta kan göra det lättare för fastighetsägaren att lokalisera störningen. Får Du ej hjälp av Din fastighetsägare eller om ljudet kommer från en annan fastighet kan du kontakta Miljö- och byggförvaltningen.

Vilka åtgärder kan Du som fastighetsägare eller verksamhetsutövare vidta?

Förebyggande åtgärder:

- var är husets/verksamhetens installationer placerade,
- stämmer installationernas drifttider med behovet av ventilering/kylning,
- utförs regelbunden kontroll och service av anläggningen.

Om nya anläggningar skall installeras:

- välj anläggning med rätt dimensionerad effekt,
- jämför olika fabrikat avseende tillverkarens angivna bullernivåer,
- ange ljudnivåkrav vid upphandling av anläggning (garanti),
- beakta avståndet till närmaste bostad samt behov av ljuddämpande åtgärder.

Om klagomål förekommer:

- tala med den/de som störs, ta reda på när anläggningen stör,
- justera anläggningens drifttider och utför kontroll och service, detta kan i vissa fall vara tillräckligt,
- om dessa åtgärder ej är tillräckliga kan anläggningen behöva ljuddämpas eller flyttas,
- i de flesta fall bör en akustikkonsult anlitas redan från början, annars finns det risk att felaktiga åtgärder vidtas och onödiga kostnader uppstår,
- i telefonkatalogens Gula Sidor finns en förteckning över akustikkonsulter under rubriken ingenjörakustik.